ලටුකිකෝපම සූත්‍රය: කැටකිරිල්ලියගේ උපමාව

බැම්මේ ශක්තිය රඳා පවතින්නේ බැඳී ඇති දෙයෙහි නොව, බැඳීමෙහිමය.

NotebookLM

සංවාදය ඇරඹෙන වන ලැහැබ

- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අංගුත්තරාප ජනපදයෙහි ආපණ නම් නියම් ගමෙහි වැඩ වාසය කළ සේක.

- එක් දිනක්, දන් වැළඳීමෙන් පසු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහ ආයුෂ්මත් උදායී තෙරුන් වහන්සේ යන දෙදෙනාම වන ලැහැබක, රුක් සෙවනක දිවා විහරණයෙන් වැඩ සිටියහ.

NotebookLM

භාවනාවෙන් නැඟී සිටි භික්ෂුවකගේ කෘතඥතාවය

“ඒකාන්තයෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ දුක් බැහැර කරවන සේක. ඒකාන්තයෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප හට බොහෝ සැප සලසා ලන සේක. ඒකාන්තයෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ අකුසල් බැහැර කරවන සේක. ඒකාන්තයෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප හට බොහෝ කුසල් උපදවා දෙන සේක.”

සවස් වරුවේ භාවනාවෙන් නැගිටි ආයුෂ්මත් උදායී තෙරුන්ගේ සිතට නැගුණු ප්‍රථම සිතිවිල්ල මෙය විය.

NotebookLM

එක් ආහාර වේලක් අත්හැරීමේ අරගලය

උදායීගේ කථාව:

- ‘ස්වාමීනී, අපි ඉස්සර සවස් කාලෙත්, හීලත්, දහවලත්, විකාලයෙහිත් වැළඳුවා.’
- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විකාල භෝජනය අත්හරින්නට පැවසූ විට, උදායී තෙරුන්ගේ සිතේ මහත් දොම්නසක් හටගත්තේය.
- ‘ශ්‍රද්ධාවන්ත ගිහි උදවිය දිවා විකාලයෙහි තමයි ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍ය භෝජ්‍ය වූ යමක් අපට දෙන්නෙ. නමුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බොජුතේ ප්‍රහාණය කිරීම ගැන වදාරණ සේක.’
- පසුව, රාත්‍රී භෝජනය ද අත්හරින්නට පැවසූ විට, නැවතත් එම දොම්නසම ඇතිවිය.
- එහෙත්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති ප්‍රේමය, ගෞරවය, ලැජ්ජාව, සහ ඛිය නිසා එම නීති පිළිපැද්දේය.

NotebookLM

අඳුරේ පිඩු සිගා යෑමේ දුක්ඛිත අත්දැකීම්

සිදුවිය හැකි අනතුරු:

- ඉඳුල් දමන තැන් වලට සහ ගවාර වලවල් වලට වැටීම.
- කටු සහිත වැට-කඩුළු වල පැටලීම.
- නිදා සිටින ගවයන් මත වැටීම.
- සොරකම් කළ සහ නොකළ තරුණයන් හමුවීම.

උදායීගේ පෞද්ගලික අත්දැකීම:

‘මහ ඝණ අඳුරු රැයෙහි පිඩු සිගා වඩින විට, ඉඳුල් භාජන සෝදන ස්ත්‍රියක් විදුලි කොටන එළියෙන් මා දැක, ‘අයියෝ ! මාව වනසන්ට මෙන්න පිසාචයෙක් ආවෝ...’ කියා කෑ ගැසුවා.’

ඇගේ පිළිතුර: “භික්ෂුව, ගව මස් කපන තියුණු වූ මන්නාපිහියක් ගෙන නුඹ ගේ කුස කපා ගත්තා නම් ඒක උතුම්. මේ මහ ඝණ අන්ධාකාරයේ පිණ්ඩපාතය පිණිස හැසිරීම හොඳ දෙයක් නෙවෙයි.”

NotebookLM

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිළිතුර: සියුම් බැඳීම් වල ගැටෙන ‘හිස් පුරුෂයෝ’

‘උදායී, ඒක එහෙම තමයි. මෙහි ඇතැම් හිස් පුරුෂයන්ට මා විසින් ‘මෙය අත්හැර දමන්න’ කියා පැවසූ විට ඔවුන් මෙහෙම කියනවා: “මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ මොනවට නම් මේ ඉතා ස්වල්ප වූ කුඩා දේවල් වලට මෙතරම් වෑයමක් ගන්නව ද?”’

‘ඔවුන් එබදු කුඩා දෙයක් වත් අත්හරින්නෙ නෑ. මා කෙරෙහි සහ භික්මෙනු කැමති භික්ෂූන් කෙරෙහි නො සතුටක් උපදවා ගන්නවා.’

‘උදායී, ඒ හිස් පුද්ගලයන්ට එය බලවත් බන්ධනයක්. දැඩි බන්ධනයක්. ස්ථිර බන්ධනයක්. නො දිරූ බන්ධනයක්. ගෙල සිර කර දැමූ මහා කාෂ්ඨයක්.’

NotebookLM

උපමාව 1: දිරාගිය වැල් පටියකින් විනාශ වන කැටකිරිල්ලිය

- කැටකිරිල්ලියක් ඉත. දිරූ වැල් පටකින් බැඳී, එයට හසුවී සිටී.
- ඒ බන්ධනය තුළම ඇය වධයට, බන්ධනයට, හෝ මරණයට පත් වේ.

ප්‍රශ්නය: මෙම දිරාගිය වැල් පටය ඇයට ‘අබල බන්ධනයක්’ ද, නැතහොත් ‘බලවත් බන්ධනයක්’ ද?

පිළිතුර: ‘ස්වාමීනී, ඒ දිරාගිය වැල්පට ඇයට බලවත් වූ බන්ධනයක් ම යි. දැඩි බන්ධනයක් මයි.. ඇය ගේ ගෙල සිර කොට ගත් මහා කාෂ්ඨයක් ම යි.’

NotebookLM

උපමාව 2: දැඩි වරපට පහසුවෙන් සිඳලන හස්තිරාජයා

- සුවිශාල දළ ඇති, ජාති සම්පන්න මහා හස්තිරාජයෙක් දැඩි වරපටකින් බඳිනු ලැබේ.
- ඔහු කය මඳක් එහාට මෙහාට නවා, ඒ බන්ධන සිඳ බිඳ දමා කැමති සේ යයි.

ප්‍රශ්නය: මෙම දැඩි වරපට ඔහුට ‘බලවත් බන්ධනයක්’ ද, නැතහොත් ‘අබල බන්ධනයක්’ ද?

පිළිතුර: ‘ස්වාමීනී, ඒ ඇත් රජාට එම බන්ධනය අබල වූ බන්ධනයක් මයි. දුර්වල වූ බන්ධනයක් ම යි. කුණු වූ බන්ධනයක් ම යි.’

NotebookLM

උපමාව 3: තම දිළිඳු පැල්පත අත්හැරිය නොහැකි පුරුෂයා

ඉතා දිළිඳු පුරුෂයෙක් සිටී. ඔහු පැවිදි වීමේ සැපය දුටුව ද,
මේ සුළු දේවල් අත්හැර පැවිදි වීමට නොහැකිව සිටී.
ඔහුට ඇත්තේ:

- පරාල කඩා වැටුණු, කපුටන්ට රිංග හැකි පැල්පතක්.
- ලණු කැබලි වලින් වියූ උණ බට ඇඳක්.
- පුස් බැඳුණු ධාන්‍ය ටිකක් සහ වළං කබලක්.
- නීච ගති ඇති, කිසි පෙනුමක් නැති බිරිඳක්.

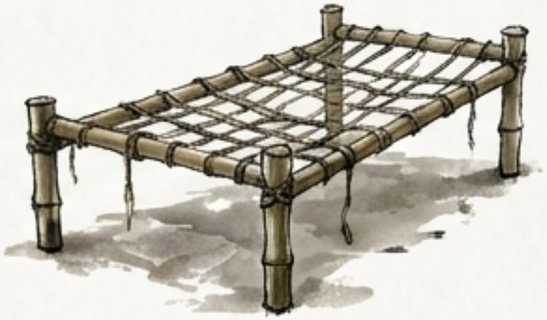

තීන්දුව: ඔහුගේ මේ නොසරු බන්ධනය, ඔහුට
**‘බලවත් බන්ධනයක් ම යි. දැඩි වූ බන්ධනයක් ම යි...
ගෙල සිර කොට දැමූ මහා කාෂ්ඨයක් ම යි.’**

NotebookLM

උපමාව 4: මහත් ධනය පහසුවෙන් අත්හරින ගැහපතියා

ඉතා ආඪ්‍ය වූ, මහා ධනය ඇති ගෘහපතියෙක් සිටී. ඔහු පැවිදි වීමේ සැපය දැක, මේ සියල්ල අත්හැර බුදු සසුනේ පැවිදි වීමට සමත් වේ. ඔහුට ඇත්තේ:

- රැස් කළ නොයෙක් රන් රුවන්, ධන ධාන්‍ය.
- රැස් කළ නොයෙක් කෙත්, වතුපිටි.
- රැස් කළ නොයෙක් බිරින්ඳෑවරුන්, මෙහෙකරුවන්, සහ මෙහෙකාරියන්.

තීන්දුව: ඔහුගේ මේ මහත් වූ බන්ධනය, ඔහුට ‘බල රහිත බන්ධනයක් ම යි. දුර්වල බන්ධනයක් ම යි... අසාර බන්ධනයක් ම යි.’

NotebookLM

පිළිවෙතෙහි යෙදෙන පුද්ගලයන් සතර දෙනා

1. කෙලෙස් සමග එකතු වී සිටින කෙනා

කෙලෙස් සහිත හැඟීම් ඇති වූ විට ඒවා ඉවසයි, නමුත් අත්නොහරියි.

2. කෙලෙස් සමග එකතු වී නොසිටින කෙනා

කෙලෙස් සහිත හැඟීම් ඇති වූ විට ඒවා ඉවසන්නේ නැත, අත්හරියි, දුරුකරයි.

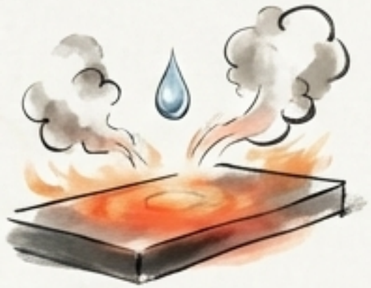

3. ක්ෂණිකව කෙලෙස් දුරුකරන කෙනා

සිහි මුළා වීම නිසා කෙලෙස් මතුවේ, නමුත් සිහිය ඉපදුණු සැණින් ඒවා දුරුකරයි.
උපමාව: දවස පුරා රත් වූ යකඩ භාජනයකට වැටුණු දිය බිඳුවක් මෙන්,
එය වැටුණු සැණින් ක්ෂය වී යයි.

4. සම්පූර්ණයෙන් නිදහස් වූ කෙනා

දුකට මුල උපධින් බව දැන, උපධි රහිපවී විමුක්තියට (අරහත් ඵලයට) පත්වේ.

NotebookLM

සැපය දෙයාකාරය: බිය විය යුතු සැපය සහ වැඩිය යුතු සැපය

කාම සුඛය (Sensual Pleasure)

- ඇස, කන, නාසය, දිව, කය පිනවන රූප, ශබ්ද, ගඳ, රස, පහස නිසා ඇතිවේ.
- මෙය ‘අපවිත්‍ර සුඛයකි, පෘථග්ජන සුඛයකි, අනාර්ය සුඛයකි.’
- **භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:** ‘මේ සුඛය සේවනය නො කළ යුතුයි... මේ සුඛයට භය විය යුතුයි කියලයි මා කියන්නේ.’

නෙක්ඛම්ම සුඛය (Pleasure of Renunciation)

- කාමයන්ගෙන් සහ අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් ලබන ධ්‍යාන සැපයයි.
- මෙය ‘පවිවේක සුඛයකි, සංසිඳීමෙන් ලත් සුඛයකි, අවබෝධයෙන් ලත් සුඛයකි.’
- **භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:** ‘මෙම ධ්‍යාන සැපය සේවනය කළ යුතුයි... භය නො විය යුතුයි කියලයි මා කියන්නේ.’

NotebookLM

ධ්‍යාන මාර්ගය: එක් එක් මට්ටම ඉක්මවා යෑම

මූලික උපදේශය: 'උදායී, මා කියන්නේ මෙම ... ධ්‍යානයට ද ඇලුම් කිරීමෙන් වැඩක් නැතැයි කියල යි. **එහි ඇල්ම අත්හරින්න** කියල යි. එය **ඉක්මවා යන්න** කියල යි.'

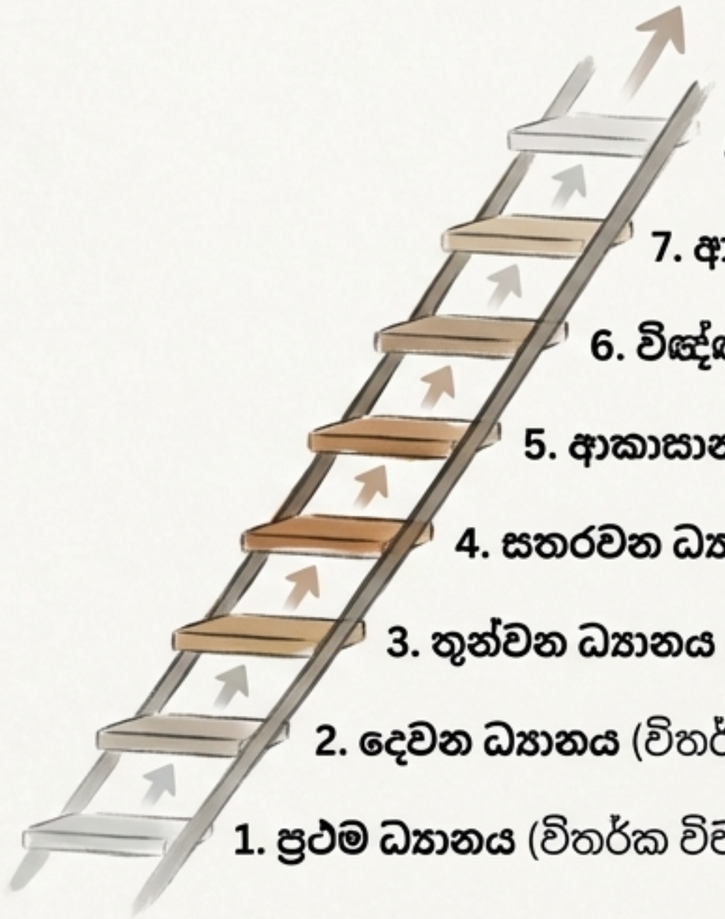

9. සඤ්ඤාදේයිත නිරෝධය (ඉක්මවා යෑමේ අවසානය)

8. නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය

7. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය (කිසිවක් නැත)

6. විඤ්ඤාණඤ්චායතනය (අනන්ත විඤ්ඤාණය)

5. ආකාසානඤ්චායතනය (අනන්ත ආකාශය)

4. සතරවන ධ්‍යානය (සැප-දුක ප්‍රහාණයෙන්)

3. තුන්වන ධ්‍යානය (ප්‍රීතියට නොඇලීමෙන්)

2. දෙවන ධ්‍යානය (විතර්ක විචාර රහිත)

1. ප්‍රථම ධ්‍යානය (විතර්ක විචාර සහිත)

NotebookLM

ධ්‍යාන වල පවා අල පවා පවතින 'කම්පනය'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විග්‍රහය:

- **ප්‍රථම ධ්‍යානය:** 'කම්පනයක් තුළ තිබෙනවා.' එහි කම්පනය: නිරුද්ධ නොවූ විතර්ක විචාර.
- **දෙවන ධ්‍යානය:** 'කම්පනයක් තුළ තිබෙනවා.' එහි කම්පනය: නිරුද්ධ නොවූ ප්‍රීති සුඛය.
- **තුන්වන ධ්‍යානය:** 'කම්පනයක් තුළ තිබෙනවා.' එහි කම්පනය: නිරුද්ධ නොවූ උපේක්ෂා සුඛය.
- **සතරවන ධ්‍යානය:** 'අකම්පිතය තුළ තිබෙන දෙයක්.'

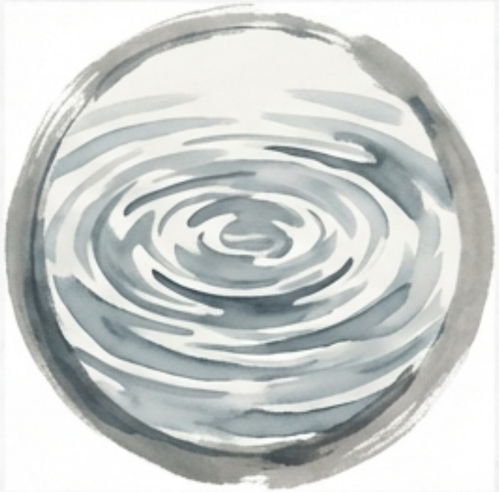

ප්‍රධාන අදහස: විමුක්තිය යනු **සියුම්ම මට්ටමේ බැඳීම් පවා** අත්හැරීමයි.

NotebookLM

අත්නොහැරිය යුතු බැඳීමක් නැත

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවසන් ප්‍රශ්නය: ‘උදයී, මං යම් සංයෝජනයක ප්‍රහාණය වීමක් ගැන නො කියනවා නම්, එබඳු අණුමාත්‍ර හෝ වේවා විශාල හෝ වේවා ඒ සංයෝජනයක් ඔබ දකිනවා ද?’

ආයුෂ්මත් උදායී තෙරුන්ගේ පිළිතුර: ‘ස්වාමීනී, එය නොවේ ම යි.’

බැඳීම කුඩා හෝ විශාල වුව ද, දිරාගිය වැල් පටයක් හෝ මහා ධනස්කන්ධයක් වුව ද, විමුක්තිය රඳා පවතින්නේ එය අත්හැරීම මතමය.

NotebookLM